

Opole, dnia 10 kwietnia 2025 r.

INSPEKCJA WETERYNARYJNA

OPOLSKI
WOJEWÓDZKI LEKARZ WETERYNARII

Bartłomiej Kulka

Pan Jerzy Sewielski
Prezes Zarządu Izby Rolniczej
w Opolu

Nasz znak: DZ.9111.19.2025

Dot. sprawy nr: BIR/1275/2025/1166

Pismo z dnia: 4 kwietnia 2025 r.

Szanowny Panie Prezisie

W odpowiedzi na Pana pismo nr BIR/1275/2025/1166 z dnia 4 kwietnia 2025 r. dotyczące prośby przedstawienia szczegółowej procedury postępowania w przypadku wykrycia ogniska pryszczycy, Opolski Wojewódzki Lekarz Weterynarii wyjaśnia:

- Kroki podejmowane przy podejrzeniu pryszczycy:

W przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierzęcia (lub osoba mająca kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych) jest obowiązany do **niezwłocznego** zawiadomienia o tym właściwego powiatowego lekarza weterynarii. Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie podlegające karze aresztu, ograniczenia wolności albo karze grzywny.

Działania w gospodarstwie:

Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania, a w szczególności:

1. nakazuje posiadaczowi zwierząt sporządzenie i aktualizację spisu wszystkich zwierząt lub zwłok zwierzęcych;
2. ustala stan ilościowy produktów, w szczególności mięsa, mleka oraz środków żywienia zwierząt, ściółki i nawozów naturalnych i innych przedmiotów

Wojewódzki Inspektorat Weterynarii ul. Wrocławska 170, 45-836 Opole
tel.: (centrala) 77 541 72 00, fax: 77 457 54 61, e-mail: wiw@wiw.opole.pl, wiw.opole.pl

znajdujących się w miejscu, w którym wystąpiła choroba, w zależności od choroby zakaźnej zwierząt;

3. przeprowadza dochodzenie epizootyczne, obejmujące co najmniej ustalenie:
 - okresu, w którym choroba zakaźna zwierząt mogła rozwijać się w gospodarstwie przed podejrzeniem lub stwierdzeniem jej wystąpienia u zwierząt z gatunku wrażliwego;
 - miejsca pochodzenia źródła choroby zakaźnej zwierząt wraz z ustaleniem innych gospodarstw, w których zwierzęta z gatunku wrażliwego mogły zostać zakażone;
 - dróg przemieszczania się ludzi, zwierząt i przedmiotów, które mogły być przyczyną szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt, do lub z gospodarstwa - w okresie, w którym choroba zakaźna zwierząt mogła rozwijać się w gospodarstwie przed podejrzeniem lub stwierdzeniem jej wystąpienia u zwierząt z gatunku wrażliwego;
4. przeprowadza badanie kliniczne zwierząt;
5. pobiera i wysyła próbki do badań laboratoryjnych.

W przypadku zagrożenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt powiatowy lekarz weterynarii może nakazać:

- posiadaczowi gospodarstwa podjęcie określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego;
- odosobnienie, strzeżenie lub obserwację zwierząt chorych lub zakażonych albo podejrzanych o zakażenie lub o chorobę;
- oczyszczenie i odkażenie miejsc oraz środków transportu;
- odkażenie, zniszczenie lub usunięcie w bezpieczny sposób środków żywienia zwierząt, ściółki, nawozów naturalnych oraz przedmiotów, z którymi miały kontakt zwierzęta chore, zakażone lub podejrzane o zakażenie lub o chorobę;
- odkażanie rzeczy osób, które miały lub mogły mieć kontakt ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanymi o zakażenie lub o chorobę;
- badanie kliniczne zwierząt z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych;
- przeprowadzenie sekcji zwłok zwierzęcych z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych;
- wykonywanie określonych zabiegów na zwierzętach, w tym przeprowadzanie szczepień.

Oraz zakazać:

- wydawania świadectw zdrowia, dokumentów handlowych lub przewozowych;
- karmienia zwierząt określonymi środkami żywienia zwierząt lub pojenia z określonych zbiorników i ujęć wody;

Dodatkowo, w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania powiatowy lekarz weterynarii poza nakazami i zakazami wskazanymi powyżej może m.in.:

- wyznaczyć określone miejsce jako ognisko choroby;

- określać sposób postępowania ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanymi o zakażenie lub o chorobę, zwłokami zwierzęcymi, produktami oraz środkami żywienia zwierząt.

Nakazać:

- zabicie lub ubój zwierząt chorych lub zakażonych, podejrzanych o zakażenie lub o chorobę albo zwierząt z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt;
- określonym podmiotom unieszkodliwienie zwłok zwierzęcych, produktów pozyskanych od tych zwierząt oraz przedmiotów, z którymi miały kontakt zabite zwierzęta;
- przeprowadzenie uboju;
- transport zwierząt lub zwłok zwierzęcych do wskazanych miejsc;
- przetworzenie produktów z zastosowaniem określonej technologii;

Zakazać:

- osobom, które były lub mogły być w kontakcie ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanymi o zakażenie lub o chorobę, czasowego opuszczania ogniska choroby;
- w ognisku choroby wprowadzania, przeprowadzania i wyprowadzania zwierząt lub sprowadzania i wywożenia produktów, zwłok zwierzęcych i środków żywienia zwierząt;
- używania zwierząt w celu rozmnażania.

Powyższe nakazy i zakazy wydawane są w formie decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności.

W przypadku zagrożenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania powiatowy lekarz weterynarii może m.in.:

- określić obszar zapowietrzony lub zagrożony, na którym występuje choroba zakaźna zwierząt lub zagrożenie wystąpienia tej choroby, przy czym obszar wyznacza się wokół gospodarstwa, w którym przebywają zwierzęta i co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt;
- wprowadzić czasowe ograniczenia w przemieszczaniu się osób lub pojazdów;
- czasowo zakazać organizowania: widowisk, zgromadzeń, pochodów lub nakazać czasowe zawieszenie określonej działalności. Zakazać organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt, polowań i odłowów zwierząt łownych;
- ograniczyć przemieszczanie lub obrót albo zakazać przemieszczania lub obrotu zwierzętami niektórych gatunków, zwłokami zwierzęcymi, produktami, surowcami i produktami rolnymi lub paszami oraz innymi przedmiotami, które mogą spowodować szerzenie się choroby zakaźnej zwierząt;
- nakazać zaopatrywanie zwierząt lub produktów w świadectwa zdrowia wystawiane przez urzędowego lekarza weterynarii;

- nakazać posiadaczom zwierząt zgłaszanie miejsc, w których przebywają zwierzęta z gatunków wrażliwych na daną chorobę zakaźną zwierząt;
- nakazać przeprowadzenie zabiegów na zwierzętach, w tym szczepień;
- nakazać oczyszczanie, odkażanie, deratyzację i dezynsekcję miejsc przebywania zwierząt lub miejsc przechowywania i przetwarzania zwłok zwierzęcych, produktów, środków żywienia zwierząt, a także oczyszczanie i odkażanie środków transportu;
- nakazać odstrzał sanitarny zwierząt na określonym obszarze, w tym nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich odstrzał sanitarny zwierząt wolno żyjących (dzikich);
- nakazać dzierżawcom lub zarządcom obwodów łowieckich zgłaszanie przypadków padnięć lub dostarczanie odstrzelonych zwierząt łownych do określonych miejsc;
- nakazać zagospodarowanie w określony sposób tusz odstrzelonych zwierząt łownych, zwłok tych zwierząt lub ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących od tych zwierząt;
- nakazać podjęcie określonych działań w celu zabezpieczenia gospodarstwa przed przenikaniem czynnika zakaźnego;
- nakazać podmiotom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji produktów lub pasz zastosowanie określonej technologii;
- nakazać utrzymywanie zwierząt, w tym ich karmienie lub pojenie, w określony sposób.

Powyższe działania realizowane są w drodze rozporządzenia, będącego aktem prawa miejscowego, które wchodzi w życie z dniem podania do wiadomości publicznej w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

Za zwierzęta zabite lub poddane ubojowi z nakazu powiatowego lekarza weterynarii, związanego z nieprzestrzeganiem rozporządzeń, nie przysługuje odszkodowanie ze środków budżetu państwa.

- Środki zapobiegawcze wdrażane w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby:

W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby władze Państw, w których wystąpiła pryszczycza wydawały czasowe zakazy transportu zwierząt i produktów z obszarów objętych ograniczeniami. Przeprowadziły badania zwierząt utrzymywanych w obszarze zapowietrzonym (w promieniu 3 km od ogniska) i w obszarze zagrożonym (w promieniu 10 km od ogniska). Do momentu opublikowania decyzji przez Komisję Unii Europejskiej Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydawał rozporządzenia zakazujące wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwierząt, produktów i przedmiotów, które mogą przenosić pryszczycę.

Inspekcja Weterynaryjna wraz z KAS, ITD oraz strażą graniczną i Policją prowadziła kontrole transportów zwierząt, produktów pochodzenia zwierzęcego na granicy

polsko - niemieckiej oraz aktualnie prowadzi kontrole na granicy polsko - czeskiej i polsko - słowackiej. Inspekcja Weterynaryjna skontrolowała i zbadała zwierzęta sprowadzone w przesyłkach z Węgier i Słowacji, wcześniej z Niemiec. Od zwierząt pochodzących z obszarów podlegających ograniczeniom ze względu na wystąpienie ognisk pryszczycy Inspekcja Weterynaryjna pobrała próby do badań w celu wykluczenia zakażenia u zwierząt – wszystkie z wynikiem ujemnym.

Inspekcja Weterynaryjna prowadzi szeroko zakrojoną akcję informacyjno – szkoleniową dla hodowców zwierząt wrażliwych.

- **Działania podejmowane w związku z koniecznością likwidacji zwierząt lub innych działań związanych z eliminowaniem ogniska** leżą w kompetencji właściwego powiatowego lekarza weterynarii, który decyduje o ich przebiegu.

- **Gatunkami wrażliwymi na zakażenie wirusem pryszczycy** są zwierzęta parzystokopytne domowe i dzikie: bydło, świnie, owce, kozy, dziki, bawoły domowe (*Bubalus bubalis*), wielbłądy, bizona, bawoły afrykańskie (*Syncerus caffer*), jelenie, antylopy, renifery, łosie, lamy, kozice, alpaki, wigonie, żyrafy, gazy, antylopy gnu i eland, świnie rzeczne, guźce. Znane są przypadki wystąpienia choroby u słoni.

- Zniszczenie pasz znajdujących się w ognisku pryszczycy będzie następstwem wydanych nakazów właściwego powiatowego lekarza weterynarii i będzie przebiegało pod jego nadzorem.

- Procedury wdrażane względem zwierzyny łownej narażonej na chorobę, która może stanowić źródło jej rozprzestrzeniania mogą obejmować nakazanie redukcji pogłowia zwierząt poprzez odstrzał sanitarny lub jedynie prowadzenie nadzoru nad występowaniem choroby wśród zwierząt (z wyłączeniem polowań). Każdorazowa sprawa analizowana jest indywidualnie i na tej podstawie są podejmowane działania.

- Okres zakazu hodowli zwierząt w danym gospodarstwie w przypadku likwidacji ogniska pryszczycy obejmuje czas wygaszania ogniska w tym przeprowadzenie niezbędnej dezynfekcji, wprowadzenia zwierząt wskaźnikowych, pobrania prób do badań i uzyskania wyników ujemnych tych badań.

- zgodnie z art. 49 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt za bydło, świnie, owce, kozy, konie, jeleniowate utrzymywane w warunkach fermowych (jeleń szlachetny - *Cervus elaphus*, jeleń sika - *Cervus nippon* i daniel - *Dama dama*), zabite lub poddane ubojowi z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej albo za takie zwierzęta padłe w wyniku zastosowania zabiegów nakazanych przez te organy przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt

podlegających obowiązkowi zwalczania przysługuje **odszkodowanie** ze środków budżetu państwa.

Odszkodowanie przysługuje w wysokości wartości rynkowej zwierzęcia. Dodatkowo zgodnie z art. 50 w/w ustawy posiadaczowi zwierzęcia, który dopełnił obowiązku zgłoszenia, przysługuje ze środków budżetu państwa **zapomoga** za zwierzę, które padło, zanim organ Inspekcji Weterynaryjnej otrzymał informację o zgłoszeniu, jeżeli stwierdził, że zwierzę padło z powodu zachorowania na chorobę zakaźną zwierząt podlegającą obowiązkowi zwalczania. Wysokość zapomogi stanowi 2/3 wartości rynkowej zwierzęcia określonej zgodnie z art. 49. Należy podkreślić, że do ustalania zapomogi, w tym do szacowania zwierząt, stosuje się odpowiednio przepisy art. 49 w/w ustawy.

Odszkodowanie ze środków budżetu państwa przysługuje również za zniszczone z nakazu organu Inspekcji Weterynaryjnej przy zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaja wylęgowe, pasze oraz sprzęt, które nie mogą być poddane odkażaniu. Odszkodowanie, o którym mowa, przysługuje w wysokości wartości rynkowej zniszczonych produktów pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaj wylęgowych, pasz oraz sprzętu, określonej na podstawie średniej z 3 kwot oszacowania przyjętych przez powiatowego lekarza weterynarii oraz 2 rzeczoznawców wyznaczonych przez tego lekarza z prowadzonej przez niego listy rzeczoznawców.

Warto podkreślić, że odszkodowania, o których mowa powyżej, nie przysługują:

- 1) jeżeli posiadacz zwierzęcia nie zastosował się do obowiązków określonych w przepisach o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt lub obowiązków określonych w w/w ustawie dotyczących: zgłoszenia podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwalczanej z urzędu, zakazu szczepień, decyzji powiatowego lekarza weterynarii oraz rozporządzeń powiatowego lekarza weterynarii lub wojewody wydanych na podstawie tejże ustawy.
- 2) jeżeli posiadacz wprowadził do swojego gospodarstwa zwierzę:
 - a) o którym wiedział, że jest chore, zakażone lub podejrzanе o zakażenie lub chorobę,
 - b) nieoznakowane lub bez paszportu zwierzęcia, jeżeli są one wymagane przepisami o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt,
 - c) z naruszeniem przepisów obowiązujących w w/w zakresie;
- 3) za zwierzęta oraz produkty pochodzenia zwierzęcego w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego, jaja wylęgowe, pasze i sprzęt:
 - a) stanowiące własność podmiotów prowadzących działalność w zakresie:
 - zarobkowego transportu zwierząt lub transportu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej;
 - organizowania targów, wystaw, pokazów lub konkursów zwierząt;

- obrotu zwierzętami, z wyjątkiem obrotu prowadzonego w ramach działalności rolniczej w rozumieniu przepisów prawa działalności gospodarczej, pośrednictwa w tym obrocie lub skupu zwierząt
 - działalnością nadzorowaną w zakresie produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego lub produktów pochodnych;
 - obrotu produktami pochodzenia zwierzęcego, jajami wylęgowymi lub paszami;
 - uboju zwierząt lub produkcji mięsa w rozumieniu przepisów o produktach pochodzenia zwierzęcego,
- b) przywiezione lub umieszczone na rynku z naruszeniem przepisów obowiązujących w tym zakresie.

- Nie możliwości uzyskania rekompensaty za straty poniesione w wyniku potwierdzenia wystąpienia choroby podlegającej obowiązkowi zwalczania lub innych działań związanych z zakażeniem pryszczycą.

- Wprowadzenie całkowitej blokady przewozu żywych zwierząt z krajów, w których stwierdzono ogniska pryszczycy, w celu zminimalizowania ryzyka rozprzestrzenienia się tej choroby na terytorium Polski nie jest w kompetencji Inspekcji Weterynaryjnej. Aktualnie obszary objęte restrykcjami, z których jest zakaz przywozu żywych zwierząt, są wymienione w decyzji wykonawczej (UE) 2025/672 dotyczącej niektórych środków nadzwyczajnych w odniesieniu do ognisk pryszczycy na Węgrzech i Słowacji.

Z pozdrowieniem

Opolski
Wojewódzki Lekarz Weterynarii
B.K.
Bartłomiej Kulka

